

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2024/583

z 8. februára 2024

o operácii Európskej únie v oblasti námornej bezpečnosti na zachovanie slobody plavby v súvislosti s krízou v Červenom mori (EUNAVFOR ASPIDES)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 42 ods. 4 a článok 43 ods. 2,

so zreteľom na návrh vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

- (1) Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov (ďalej len „BR OSN“) prijala 28. februára 2022 rezolúciu č. 2624 (2022), v ktorej čo najdôraznejšie odsúdila rastúci počet incidentov pri pobreží Jemenu vrátane útokov na civilné a obchodné lode, ako aj svojvoľných alebo nezákonných zabavení a zadržaní komerčných plavidiel, čo predstavuje významné riziko pre námornú bezpečnosť plavidiel v Adenskom zálive a Červenom mori pozdĺž jemenského pobrežia.
- (2) Rada 12. decembra 2022 prijala závery, v ktorých potvrdila, že angažovanosť EÚ vo vzťahu k Jemenu je prepojená s kľúčovými záujmami a záväzkami Únie vrátane týchto prvkov: podpora mieru a medzinárodného poriadku založeného na pravidlách, humanitárny imperatív podporiť jemenský ľud; vykonávanie programu zameraného na ženy, mier a bezpečnosť na celom svete; dôležitosť Jemenu pre kľúčové námorné zásobovacie trasy, pokiaľ ide o energiu a iné komodity a cieľ zaistiť bezpečnosť a stabilitu v oblasti Perzského zálivu, ako aj Červeného mora a Afrického rohu; a potreba zabrániť ďalšiemu šíreniu teroristických organizácií. Rada okrem toho potvrdila, že námorná bezpečnosť má silný vplyv na medzinárodný námorný obchod a že Únia je pripravená zintenzívniť svoje úsilie o budovanie dôvery a podporu námornej bezpečnosti a ochrany v širšom regióne Perzského zálivu a Červeného mora.
- (3) Rada 24. októbra 2023 prijala závery, ktorými sa schvaľuje revidovaná stratégia námornej bezpečnosti EÚ (ďalej len „EUMSS“) a jej akčný plán, v ktorej sa stanovuje rámec pre Úniu na prijatie ďalších opatrení na ochranu jej záujmov na mori a na ochranu jej občanov, hodnôt a hospodárstva pri súčasnej podpore medzinárodných pravidiel a úplného súladu s medzinárodnými nástrojmi, najmä s Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve (ďalej len „UNCLOS“).
- (4) Od októbra 2023 sa mnohé útoky húthiov zamerali na plavidlá v Červenom mori, Adenskom zálive, Arabskom mori a Ománskom zálive. Takéto útoky ohrozujú život námorníkov na plavidlách a predstavujú porušenie slobody širšieho mora a práva tranzitného prechodu cez prielivy používané na medzinárodnú plavbu, ktoré sú zakotvené v dohovore UNCLOS. Majú nepriaznivý vplyv na obchodnú lodnú dopravu a hospodárstva mnohých krajín v Únii a v regióne.
- (5) BR OSN prijala 10. januára 2024 rezolúciu č. 2722 (2024), v ktorej čo najdôraznejšie odsúdila útoky húthiov na obchodné plavidlá, pričom zdôraznila význam uplatňovania plavebných práv a slobôd plavidiel všetkých štátov v Červenom mori vrátane obchodných a komerčných plavidiel prechádzajúcich cez prieliv Baab al-Mandab v súlade s medzinárodným právom a žiadala, aby húthiovia okamžite zastavili všetky takéto útoky, ďalej potvrdila, že výkon plavebných práv a slobôd obchodnými a komerčnými plavidlami v súlade s medzinárodným právom sa musí rešpektovať a vzala na vedomie právo členských štátov brániť v súlade s medzinárodným právom svoje plavidlá pred útokmi vrátane tých, ktoré narušajú plavebné práva a slobody.
- (6) Rada 29. januára 2024 schválila koncepciu krízového riadenia pre možnú operáciu Európskej únie v oblasti námornej bezpečnosti s cieľom zabezpečiť slobodu plavby v súvislosti s krízou v Červenom mori, ktorej počiatočné trvanie by bolo jeden rok od jej začatia. V súlade s revidovanou stratégiou EUMSS by táto operácia Európskej únie v oblasti námornej bezpečnosti (ďalej len „operácia“) mala prispievať k námornej bezpečnosti na hlavných námorných komunikačných trasách v oblasti zahŕňajúcej Červené more, Arabské more a Perzský záliv, a to v spolupráci s ďalšími významnými aktérmi a za intenzívnych a cielených diplomatických kontaktov s partnermi

Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, regionálnymi aktérmi a pobrežnými štátmi. Operácia by sa preto mala zriadiť. Jej operačný priestor, ktorý by sa mal skladať z námorných oblastí, by sa mal vymedziť v súlade s dohodnutým mandátom v príslušných plánovacích dokumentoch.

- (7) Strategickým cieľom operácie by malo byť zabezpečiť prítomnosť vojenských lodí Únie v oblasti, v ktorej dochádza k útokom, s cieľom zaistiť slobodu plavby pre plavidlá v úzkej spolupráci s podobne zmýšľajúcimi poskytovateľmi námornej bezpečnosti.
- (8) Na tento účel by operácia mala sprevádzať plavidlá, poskytovať informovanosť o námornej situácii a chrániť plavidlá pred multidoménovými útokmi na mori. Mala by mať aj naďalej obranný charakter. Sily nasadené na účely operácie by mali konať v súlade s uplatniteľným medzinárodným právom vrátane medzinárodného obchodného práva vrátane sebaobrany, ak sú splnené podmienky, s cieľom brániť sa pred bezprostredným alebo pokračujúcim útokom na ich vlastné plavidlá alebo plavidlá tretích strán. Operácia by mala prebiehať v plnom súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve. Spôsoby a podmienky uvedeného by sa mali rozpracovať v operačnom pláne vrátane pravidiel nasadenia, ktorý má schváliť Rada.
- (9) Politický a bezpečnostný výbor by mal pod vedením Rady a vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku vykonávať politickú kontrolu operácie, zabezpečovať jej strategické riadenie a prijímať príslušné rozhodnutia v súlade s článkom 38 tretím odsekom Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“).
- (10) Úzka spolupráca s podobne zmýšľajúcimi poskytovateľmi námornej bezpečnosti si bude vyžadovať možnosť výmeny utajovaných skutočností do stupňa utajenia „SECRET UE/EU SECRET“ s operáciou Prosperity Guardian pod vedením Spojených štátov a s mnohonárodnými námornými silami na základe reciprocitu a inkluzívnosti, ako aj možnosť poskytovať utajované skutočnosti EÚ do príslušného stupňa podobne zmýšľajúcim partnerom v súlade s rozhodnutím Rady 2013/488/EÚ⁽¹⁾, ktorým sa stanovujú bezpečnostné predpisy na ochranu utajovaných skutočností EÚ.
- (11) Podľa článku 41 ods. 2 Zmluvy o EÚ a v súlade s rozhodnutím Rady (SZBP) 2021/509⁽²⁾ by prevádzkové výdavky vyplývajúce z tohto rozhodnutia, ktoré majú vojenské alebo obranné dôsledky, mali hradiť členské štáty,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Misia

1. Únia týmto zriaďuje vojenskú operáciu Európskej únie v oblasti námornej bezpečnosti na zachovanie slobody plavby v súvislosti s krízou v Červenom mori. Uvedená operácia prispieva k námornej bezpečnosti na hlavných námorných komunikačných trasách v oblasti uvedenej v odseku 3 v spolupráci s ďalšími hlavnými aktérmi.
2. Názov operácie je EUNAVFOR ASPIDES.
3. Priestor operácie zahŕňa prieliv Baab al-Mandab a Hormuzský prieliv, ako aj medzinárodné vody v Červenom mori, Adenskom zálive, Arabskom mori, Ománskom zálive a Perzskom zálive. Jej podrobné hranice, akákoľvek podoblasť a oblasť záujmu sa vymedzia v príslušných plánovacích dokumentoch schválených Radou.
4. Strategickým cieľom operácie EUNAVFOR ASPIDES je zabezpečiť námornú prítomnosť Únie v priestore operácie, s cieľom zaistiť slobodu plavby pre plavidlá v úzkej spolupráci s podobne zmýšľajúcimi poskytovateľmi námornej bezpečnosti.

⁽¹⁾ Rozhodnutie Rady 2013/488/EÚ z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 274, 15.10.2013, s. 1).

⁽²⁾ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2021/509 z 22. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky mierový nástroj a zrušuje rozhodnutie (SZBP) 2015/528 (Ú. v. EÚ L 102, 24.3.2021, s. 14).

5. Na tento účel operácia EUNAVFOR ASPIDES v rámci svojich prostriedkov a spôsobilostí:
- a) sprevádza plavidlá v priestore operácie;
 - b) zaisťuje informovanosť o námornej situácii v priestore operácie;
 - c) chráni plavidlá pred multidoménovými útokmi na mori pri plnom dodržiavaní zásad nevyhnutnosti a proporcionality v podoblasti priestoru operácie.

Článok 2

Vymenovanie veliteľa operácie EÚ

Za veliteľa operácie EÚ EUNAVFOR ASPIDES sa týmto vymenúva komodor Vasileios GRYPARIS.

Článok 3

Určenie operačného veliteľstva EÚ

Operačné veliteľstvo operácie EUNAVFOR ASPIDES sa nachádza v Larise v Grécku.

Článok 4

Politická kontrola a strategické riadenie

1. Politickú kontrolu a strategické riadenie operácie EUNAVFOR ASPIDES vykonáva Politický a bezpečnostný výbor (ďalej len „PBV“) pod vedením Rady a vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „VP“).
2. Rada týmto poveruje PBV prijať príslušné rozhodnutia v súlade s článkom 38 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). Uvedené poverenie zahŕňa právomoc meniť plánovacie dokumenty vrátane operačného plánu, hierarchie velenia a pravidiel nasadenia. Zahŕňa tiež právomoc prijímať rozhodnutia o vymenovaní veliteľa operácie EÚ a veliteľa ozbrojených síl EÚ. Rada si ponecháva právomoc rozhodovať o cieľoch a ukončení operácie EUNAVFOR ASPIDES.
3. PBV je pravidelne informovaný o aktuálnom vykonávaní operácie EUNAVFOR ASPIDES, a najmä predseda Vojenského výboru EÚ (ďalej len „VVEÚ“) o tom pravidelne podáva PBV správy. PBV môže podľa potreby pozvať veliteľa operácie EÚ alebo veliteľa ozbrojených síl EÚ na svoje zasadnutia.
4. Veliteľ operácie EÚ predkladá PBV každé dva mesiace správy o vykonávaní operácie EUNAVFOR ASPIDES.
5. PBV podáva Rade pravidelné správy.

Článok 5

Vojenské vedenie

1. VVEÚ monitoruje riadne vykonávanie operácie EUNAVFOR ASPIDES, za vedenie ktorej je zodpovedný veliteľ operácie EÚ.
2. Veliteľ operácie EÚ podáva VVEÚ pravidelné správy. VVEÚ môže podľa potreby na svoje zasadnutia pozvať veliteľa operácie EÚ alebo veliteľa ozbrojených síl EÚ.
3. Predseda VVEÚ je pre veliteľa operácie EÚ hlavnou kontaktnou osobou.

Článok 6

Jednotnosť reakcie Únie a koordinácia s tretími stranami

1. VP zabezpečuje vykonávanie tohto rozhodnutia a tiež jeho jednotnosť s celkovou vonkajšou činnosťou Únie vrátane vykonávania rozvojových programov Únie a jej humanitárnej pomoci.
2. VP je s pomocou Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) hlavným kontaktným bodom pre komunikáciu s Organizáciou Spojených národov, orgánmi krajín v danom regióne, ako aj s ďalšími mnohonárodnými a bilaterálnymi aktérmi vrátane Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, Ligy arabských štátov, Spojených štátov amerických a Spojeného kráľovstva.
3. EUNAVFOR ASPIDES úzko koordinuje svoju činnosť s vojenskou operáciou Európskej únie na podporu námornej bezpečnosti v západnom Indickom oceáne a Červenom mori (EUNAVFOR ATALANTA) zriadenou jednotnou akciou Rady 2008/851/SZBP ⁽³⁾.
4. Operácia EUNAVFOR ASPIDES spolupracuje s operáciou Prosperity Guardian, s mnohonárodnými námornými silami a s ochotnými štátmi prispievajúcimi k námornej bezpečnosti v jej priestore operácie.
5. EUNAVFOR ASPIDES úzko spolupracuje s odvetvím lodnej dopravy, najmä prostredníctvom Strediska pre námornú bezpečnosť v Africkom rohu (MSCHOA).
6. Operácia EUNAVFOR ASPIDES spolupracuje s príslušnými orgánmi členských štátov, s príslušnými agentúrami a orgánmi Únie, najmä so Satelitným strediskom Európskej únie (SATCEN), a s príslušnými misiami a operáciami SBOP, najmä s vojenskou misiou Európskej únie na podporu výcviku bezpečnostných síl Somálska (EUTM Somalia) zriadenou rozhodnutím Rady 2010/96/SZBP ⁽⁴⁾ a misiou Európskej únie na budovanie kapacít v Somálsku (EUCAP Somalia) zriadenou rozhodnutím Rady 2012/389/SZBP ⁽⁵⁾.
7. Operáciu EUNAVFOR ASPIDES podporujú pri zhromažďovaní informácií, ktoré sú potrebné na plnenie jej úloh, stredisko SATCEN a Spravodajské a situačné centrum Európskej únie.

Článok 7

Účasť tretích štátov

1. Bez toho, aby bola dotknutá autonómia rozhodovania Únie alebo jednotný inštitucionálny rámec, a v súlade s príslušnými usmerneniami Európskej rady sa tretie štáty môžu vyzvať, aby sa zúčastnili na operácii EUNAVFOR ASPIDES.
2. Rada týmto poveruje PBV, aby vyzval tretie štáty na poskytnutie príspevkov a aby na základe odporúčania veliteľa operácie EÚ a VVEÚ prijal príslušné rozhodnutia o prijatí navrhovaných príspevkov.
3. Podrobné podmienky účasti tretích štátov sa stanovujú v dohodách, ktoré sa uzavrujú podľa článku 37 Zmluvy o EÚ a v súlade s postupom stanoveným v článku 218 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Ak Únia a tretí štát uzavreli dohodu ustanovujúcu rámec účasti tohto tretieho štátu na misiách krízového riadenia Únie, ustanovenia takejto dohody sa v súvislosti s operáciou EUNAVFOR ASPIDES uplatňujú.
4. Tretie štáty, ktoré na operáciu EUNAVFOR ASPIDES poskytli významný vojenský príspevok, majú z hľadiska každodenného riadenia operácie EUNAVFOR ASPIDES rovnaké práva a povinnosti ako zúčastnené členské štáty.

⁽³⁾ Jednotná akcia Rady 2008/851/SZBP z 10. novembra 2008 o vojenskej operácii Európskej únie na podporu námornej bezpečnosti v západnom Indickom oceáne a Červenom mori (EUNAVFOR ATALANTA) (Ú. v. EÚ L 301, 12.11.2008, s. 33).

⁽⁴⁾ Rozhodnutie Rady 2010/96/SZBP z 15. februára 2010 o vojenskej misii Európskej únie na podporu výcviku bezpečnostných síl Somálska (Ú. v. EÚ L 44, 19.2.2010, s. 16).

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Rady 2012/389/SZBP zo 16. júla 2012 o misii Európskej únie na budovanie kapacít v Somálsku (EUCAP Somalia) (Ú. v. EÚ L 187, 17.7.2012, s. 40).

5. Rada týmto poveruje PBV, aby prijal príslušné rozhodnutia o zriadení výboru prispievateľov pre prípad, ak by tretie štáty poskytli významné vojenské príspevky.

Článok 8

Postavenie personálu pod vedením Únie

Postavenie jednotiek a personálu pod vedením Únie sa v prípade potreby vymedzuje v súlade s medzinárodným právom.

Článok 9

Finančné dojednania

1. Spoločné náklady operácie EUNAVFOR ASPIDES sa spravujú v súlade s rozhodnutím (SZBP) 2021/509.
2. Referenčná suma na spoločné náklady operácie EUNAVFOR ASPIDES je 8 000 000 EUR. Percentuálny podiel finančnej referenčnej sumy uvedený v článku 51 ods. 2 rozhodnutia (SZBP) 2021/509 je 30 % viazaných rozpočtových prostriedkov a 30 % platobných rozpočtových prostriedkov.

Článok 10

Sprístupňovanie a výmena informácií

1. VP je v prípade potreby a v súlade s operačnými potrebami operácie EUNAVFOR ASPIDES oprávnený sprístupňovať určeným tretím štátom akékoľvek neutajované dokumenty EÚ, ktoré sa týkajú rokovaní Rady o operácii EUNAVFOR ASPIDES a na ktoré sa vzťahuje povinnosť zachovávať služobné tajomstvo podľa článku 6 ods. 1 rokovacieho poriadku Rady ⁽⁶⁾. PBV za predpokladu splnenia týchto podmienok určí na individuálnom základe dotknuté tretie štáty.
2. VP je oprávnený v prípade potreby a v súlade s operačnými potrebami operácie EUNAVFOR ASPIDES sprístupňovať určeným tretím štátom utajované skutočnosti EÚ, ktoré sa vypracovali na účely operácie EUNAVFOR ASPIDES, v súlade s rozhodnutím 2013/488/EÚ, a to:
 - a) do stupňa utajenia stanoveného v uplatniteľnej dohode o bezpečnosti utajovaných skutočností uzavretej medzi Úniou a dotknutým tretím štátom alebo
 - b) do stupňa utajenia „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“ v prípade utajovaných skutočností sprístupňovaných Egyptu, Rade pre spoluprácu v Perzskom zálive a jej členským štátom a Indii, ako aj ďalším tretím štátom, ktoré určil PBV.
3. VP sa týmto oprávňuje vymieňať si s operáciou Prosperity Guardian a s mnohonárodnými námornými silami prostredníctvom ich veliteľstiev utajované skutočnosti relevantné na účely operácie EUNAVFOR ASPIDES so stupňom utajenia „SECRET UE/EU SECRET“, a to v súlade s rozhodnutím 2013/488/EÚ a na základe dohôd medzi VP a príslušnými orgánmi týchto operácií, ak je takáto výmena na mieste operácie potrebná z operačných dôvodov.
4. Pri sprístupňovaní a výmene informácií uvedených v odsekoch 1, 2 a 3 sa plne dodržiavajú zásady reciprocity a inkluzívnosti. V rámci operácie EUNAVFOR ASPIDES sa so získanými utajovanými informáciami zaobchádza bez akéhokoľvek rozdielu medzi jej personálom a výhradne na základe operačných požiadaviek.
5. VP je oprávnený uzavierať dohody potrebné na vykonávanie ustanovení tohto rozhodnutia týkajúcich sa sprístupňovania alebo výmeny informácií.

⁽⁶⁾ Rozhodnutie Rady 2009/937/EÚ z 1. decembra 2009, ktorým sa prijíma rokovací poriadok Rady (Ú. v. EÚ L 325, 11.12.2009, s. 35).

6. VP môže delegovať schvaľovanie prístupnenia alebo výmeny informácií, ako aj spôsobilosť uzavierať dohody uvedené v tomto článku na úradníkov ESVČ, na veliteľa operácie EÚ alebo veliteľa ozbrojených síl EÚ v súlade s prílohou VI oddielom VII rozhodnutia 2013/488/EÚ.

Článok 11

Nadobudnutie účinnosti a ukončenie

1. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.
2. Operácia EUNAVFOR ASPIDES sa skončí jeden rok odo dňa jej spustenia.
3. V dostatočnom čase pred uplynutím účinnosti tohto rozhodnutia sa vykoná strategické preskúmanie operácie EUNAVFOR ASPIDES.
4. Toto rozhodnutie sa zrušuje odo dňa uzatvorenia operačného veliteľstva EÚ v súlade so schválenými plánmi na ukončenie operácie EUNAVFOR ASPIDES a bez toho, aby boli dotknuté postupy týkajúce sa auditu a predkladania účtovných závierok operácie EUNAVFOR ASPIDES stanovené v rozhodnutí (SZBP) 2021/509.

V Bruseli 8. februára 2024

Za Radu
predsedníčka
H. LAHBIB